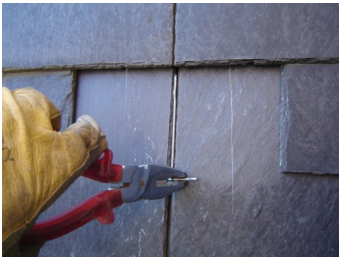

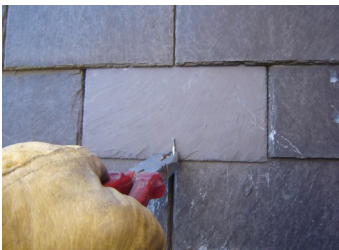
Lei vervangen stap 1: kapotte leien en bevestigingsnagels of -haken worden met een rooi-ijzer verwijderd.

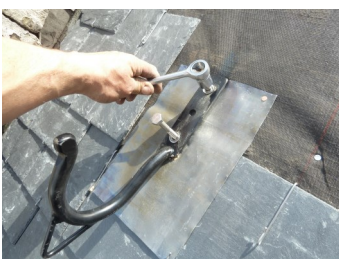
Lei vervangen stap 2: de leihaak wordt aangebracht en de bek wordt opengeplooid.

Lei vervangen stap 3: de nieuwe lei wordt op zijn plaats geschoven.

Lei vervangen stap 4: de bek van de leihaak wordt dicht geplooid.

Aanbrengen van een ladderhaak.

Op heel wat van de historische gebouwen in Vlaanderen is de dakbedekking uitgevoerd met natuurleien. Dakbedekking met natuurleien is duurzaam en kan tot tachtig jaar meegaan. Voor een maximale levensduur is regelmatig onderhoud noodzakelijk. Daarnaast zijn ook de kwaliteit van de lei, de correcte plaatsing ervan met de juiste wijze van bevestiging en de onderliggende constructie van belang.

WAT DOEN?

Begroeiing

- Korstmossen zijn meestal geen probleem maar dikke moslagen kunnen dat wel zijn. Ze kunnen het efficiënt afvoeren van regenwater verhinderen, zure afvoer veroorzaken of zelf de leien opdrukken waardoor lekken kunnen ontstaan. Mossen en andere grote planten kunnen voorzichtig verwijderd worden door regelmatig en voorzichtig te schrapen. Dit kan met behulp van een borstel of klein plamuurmes. Vermijd beschadigingen van de leibedekking!
- Klimop en andere klimplanten of struiken die op het dak groeien moeten verwijderd worden. Ze verhinderen de afwatering, kunnen de leien opdrukken en hun wortels kunnen schade aanrichten. Let er bij het verwijderen op dat ook de wortels weggenomen worden en behandel deze eventueel met bladgroenverdelgers.
- Eventueel overhangende of nabijgelegen bomen moeten regelmatig bijgesnoeid worden zodat de zwiepende takken de dakbedekking niet kunnen beschadigen.

Plaatselijk herstel

- Gebroken, gebarsten of geperforeerde leien dienen vakkundig vervangen en herbevestigd te worden met leihaken. Zie afbeeldingen hiernaast voor een stappenplan.
- Afgeschoven leien kunnen teruggeplaatst worden in een (nieuwe) leihaak.
- Gebroken leihaken worden, bij voorkeur, vernieuwd door exemplaren in roestvast staal.
- Sterk verweerde leien dient men vakkundig te vernieuwen:
 - leien die een te hoge wateropname vertonen met afschilfering of verkleuring tot gevolg;
 - te dunne leien.

Wanneer één op de tien leien herbevestigd of vervangen moet worden, nadert de leibedekking het einde van zijn levensduur en dient de volledige vernieuwing ervan ingepland te worden. Controleer hierbij of de onderliggende structuur in goede staat verkeert.

Voor leien die geplaatst zijn met te weinig overlap, dient men bij een volgende restauratie voldoende overlap te voorzien. Volg hiervoor de richtlijnen van het WTCB.

Schade bij aansluitingen

Controleren en vakkundig herstellen van eventuele gebreken. Aansluitingen zijn dikwijls plaatsen waar het aflopend hemelwater zich verzamelt. De garantie op waterdichtheid is dus belangrijk.

Toegankelijkheid - ontbrekende voorzieningen

Voorzie de nodige voorzieningen (genormeerde ladder- en klimhaken, beloopbare goten, luiken en andere voorzieningen) zodat onderhoud en herstel optimaal uitgevoerd kunnen worden.

WANNEER / HOE VAAK?

Jaarlijks verwijderen van begroeiingen en afval dat de goede werking van de dakbedekking zou kunnen belemmeren.

Jaarlijks visueel nazicht op gebreken. In bepaalde omstandigheden is het

raadzaam extra visueel nazicht te plegen:

- nieuw geplaatste leien: er is steeds een natuurlijke uitval van leien. Het eerste jaar na de plaatsing is het raadzaam om regelmatig een visueel nazicht te doen en weggevallen leien terug te plaatsen of te vernieuwen;
- stormweer;
- indicatie waterinfiltratie interieur.

Herstel vastgestelde gebreken zo snel mogelijk. Stel de werken niet uit, zodat de situatie niet verergert. Herstellingen dienen best uitgevoerd te worden bij droog en niet te winderig weer.

WELKE ELEMENTEN?

Behalve op hellende daken, worden leien soms ook toegepast voor gevellijsten, wangen van dakkapellen en gevelbekleding.

WIE?

Visuele controle vanop afstand kan de eigenaar/beheerder zelf uitvoeren. Een uitgebreidere controle (ongeveer driejaarlijks) en het uitvoeren van kleine noodherstellingen kunnen uitgevoerd worden door Monumentenwacht.

Voor herstellingen aan leien daken dient men beroep te doen op een vakkundige dakwerker/leidekker.

WAT VERMIJDEN? WAAROP LETTEN?

Vermijd:

- het gebruik van leien met zichtbare gebreken of met insluitingen zoals pyriet (oxiderende metaalmineralen) die tot ernstige problemen kunnen leiden;
- het gebruik van koperen leihaken bij gebouwen waar zinken goten en/of afvoeren aanwezig zijn. Ze zorgen voor een snellere verwerking van de onderliggende goten en afvoeren;
- onvakkundige herstellingen van leien met lijm of kit. Deze herstellingen zijn niet duurzaam;
- het gebruik van pesticiden.

Let op:

- bij het gebruik van dakladders. Voorzichtigheid is geboden om geen schade aan te richten aan de onderliggende leibedekking. Er wordt best gebruik gemaakt van leiladders. Door hun flexibiliteit passen ze zich aan aan de dakvorm en wordt de druk verdeeld over de volledige oppervlakte;
- bij de keuze van nieuwe leien. Bij historische gebouwen speelt het uiterlijk van de leien een belangrijke rol. Nieuwe leien leunen dus best zo dicht mogelijk aan bij het oorspronkelijke type, de kleur en het formaat.

MEER INFO:

Onderhoudsbrochure Monumentenwacht

- [Toegankelijkheid van zolders, kapruimtes, daken en goten](#)

Wet- en regelgeving

Voor sommige aanpassingswerken aan leien daken hebt u in principe een vergunning nodig. Vraag na bij uw gemeente of een melding volstaat of er een vrijstelling geldt. Wend u tot het agentschap Onroerend Erfgoed voor informatie en premiemogelijkheden bij werken aan beschermd erfgoed.

Normen en wetenschappelijke publicaties

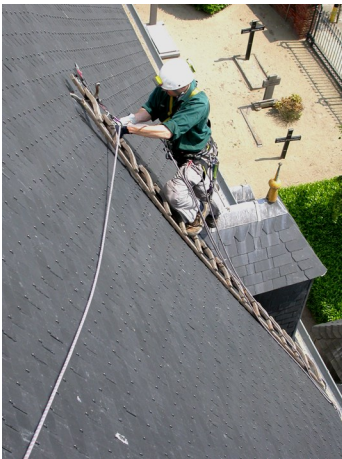
- Dakbedekkingen met leien (Technische voorlichting 219, WTCB, 2001)

Monumentenwacht aan het werk op een dak in natuurleien.

Vermijd het gebruik van leien met pyriet.

Gebruik bij voorkeur leiladders bij het betreden van een leien dak.

Erfgoedhuis Den Wolsack
Oude Beurs 27 – 2000 Antwerpen
T + 32 3 212 29 50
F + 32 3 212 29 51
info@monumentenwacht.be
www.monumentenwacht.be

monumentenwacht
Vlaanderen vzw
een initiatief van de Vlaamse provincies

